

(Osnovano 1952. godine)

JUGOSLOVENSKA NOVINSKA
AGENCIJA DOKUMENTACIJE
NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEĆE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/IX — Pošt. fak — P. O. Box 95,
Tel. 621-578 — Ziro račun — Current Account: 60801-603-15330

Istečaj iz lista
Newspaper cutting

КОМУНИСТ
Београд

Изложбе

Трагање за битним

Петнаест савремених македонских уметника у Уметничком павилону „Цвијета Зузорић“

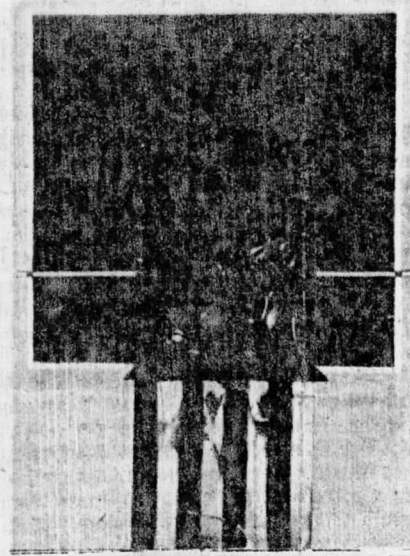
Коста Васиљковић

У организацији скопског Музеја савремене уметности, ова изложба, после Дубровника, Сарајева и Љубљане, ево завршава своју југословенску турнеју у Београду. Већ из наслова изложбе (и каталожне експликације кустоса Викторије Васев-Димеске) јасно је да је могућем панорамском приказу свих тенденција претпостављен један компримиран снимак највизуелнијих и најареднијих ауторских усмерења у савременој македонској сликовној уметности. Лише ни доживљаја дражи плуралитета колористичких разгледница (реалног тоталитета рекли бисмо), овим избором организатор је имао намеру да нам стави пред очи битну вредносну суштину македонског уметничког вишегласја. Тај покушај вредносне редукције глобалног стања готово да је сасвим успео. Овакве синтезе (без обзира на резултат) занимљивије су стручњаку но широкој публици која, не заборавимо, има и те како право на свој ужитак: хоћемо рећи да после ове, очекујемо и једну македонску изложбу — панораму.

Посматрајући ову поставку у светлости историјскоуметничких, музеолошких и теоријско-критичких аспеката, с правом се може закључити да организатор ипак није из све снаге радио у дослу-

ху са највишим критеријумима: изложби недостаје један коректив веће кохезије, делује доста хетерогено управо у погледу стилских и вредносних ставова. Имам, у том смислу, у првом реду, на уму укључење у поставку и слика В. Наумовског које доиста нема музеолошко-критичку мотивисаност: јер овај сликар — самоук, питеорески наивац који није без својих специфичних дражи, у неком другом контексту може чак добро стајати али овде просто омета јер није ни у каквој кореспонденцији са целином овакве поставке. Друга примедба односи се на хронолошки дисконтинуитет заступљених дела и, нарочито, на неажурност информације кад су у питању тако добри уметници, као што су Анастасов и Перчинков: најсвежија њихова дела овде стара су пет година (оно што се нашло у Музеју то се, изгледа, у њиховом случају, и укључило у изложбу)?!

Р. Анастасов (1935), који се пре 22 године појавио као барокно расцветали рапсод јужног поднебља, сада се дисциплиновао, али у тој геометријској стилизацији урбаних пејзажа светлог, пастелног колорита има довољно рафинмана и суштиности. П. Хаџи-Бошков (1928) заступљен је једном просторном конструкцијом из „породице“ амбијенталних интервенција — која, међутим, делује неутралиса-



ЖАРКО ЈАКИМОВСКИ: „ТРАНСФОРМАЦИЈЕ II“, УЉЕ, 1978.

но због дивергентних тежњи класично-медијског и авангардно-амбијенталног. Ж. Јакимовски (1948) љубљански ђак и несумњив талент, тренутно је пред алтернативом: фигуративно или апстрактно (асоцијативно)? Мајстор класичног лазура, он би био, изгледа, рад да уплови и у струје виџикласичног радикализма (при чему се може на сукасти и на подводне пребене)? Р. Калчевски (1933) из породице већ ретких „информелиста“, негује ову фамозну поезију са подједнаком љубављу за њене структуралне и колористичке аспекте (под сећајући помало на својевременог О Петлевског). Т. Луловски Х Тање (1940), осећајан, врло талентован и широке знатижеље, има динамичку развојну линију: од почетског реализма и, чак, хипер-реализма, преко геометрије (са се-

ћањима на супрематизам), ево га и у водама концептуализма: као пчелица у рајском врту која још није ушла у своју кошницу! Питање је да ли уопште и треба да уђе? С. Матевски (1934), један од врло талентованих београдских ђака, импонује дубином замисли: отворене евокативне и асоцијативне усмерености, његове скулптуре реализоване су првенствено као релевантне пластичке чињенице. Ђ. Матевски (1942) нашао је равнотежу осећајног и рационалног у једном врло ефектном концепту прожимања светлосних планова (који резимира искуства орфизма, Сокићеве и Л. Фајнингера). П. Мазев (1927) враћа се фигурацији експресионистичко-бруталистичког типа са акцентом на елементарности, спонтаности. Мира Спировска (1939) даје једну доста свежу просторну варијанту таписерије, док је Д. Миљановски (1939) у томе нешто класичнији будући да тражи иконички мотив Д. Перчинков (1939), већ проверени мајстор, својом асоцијативном геометријом „декоративно-дизајнерског“ типа у пријатном светлом колориту (са сећањима на Исток) има богат мајдан маневарских могућности. Д. Поповски Дада (1933), такође врло талентовани београдски ђак, клеће у мермеру и бриљантно цителера асоцијативне органоидне форме лепих иконографских решења у духу К. Бранкушија. Т. Шијак (1930) од инспирација фолклорним „мусандрама“ у садашњим „неомусандрама“ дошао је до рељефно-сликарско-скулпторских конструкција са сећањима на руски конструктивизам (и архитектонско-урбанистичке макете): то и јесте нека врста (башларовског пројекта интимног, „идеалног“ простора).